

---

Mariusz Michalski

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu

ORCID: 0000-0002-2268-9537

## Bezpieczeństwo osobiste policjantów w kontekście wybranych regulacji prawnych

### Wstęp

Współczesne uwarunkowania społeczno-prawne nakładają na funkcjonariuszy Policji obowiązki wykraczające poza egzekwowanie przepisów prawa – obejmują one również zapewnienie ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu. W obliczu rosnącej złożoności wyzwań społecznych oraz konieczności szybkiego reagowania na potencjalne zagrożenia sprawne funkcjonowanie organów ścigania nabiera kluczowego znaczenia. Istotnym elementem tego procesu są regulacje prawne dotyczące ochrony funkcjonariuszy, które nie tylko zabezpieczają ich działania podejmowane w ramach obowiązków służbowych, ale także chronią ich prawa oraz godność osobistą. Niniejszy artykuł stanowi próbę kompleksowej analizy wybranych regulacji prawnych dotyczących ochrony funkcjonariuszy Policji oraz ich wpływu na efektywność i jakość realizowanych zadań związanych z utrzymaniem ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego. Podjęcie tej tematyki jest uzasadnione zarówno z perspektywy teoretycznej, jak i praktycznej – z jednej strony umożliwia pogłębienie refleksji nad zakresem uprawnień funkcjonariuszy i ochroną praw obywatelskich, z drugiej zaś odnosi się do aktualnych wyzwań związanych z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa społecznego w sposób zgodny z zasadami praworządności.

Artykuł został podzielony na trzy części. Pierwsza odnosi się do roli Policji jako organu administracji publicznej w kontekście szeroko rozumianego bezpieczeństwa oraz ochrony porządku publicznego. Druga koncentruje się na problematyce ochrony prawnej funkcjonariuszy, uwzględniając zarówno doktrynalne, jak i orzecznicze ujęcie zagadnienia. W tym zakresie przeprowadzona zostanie szczegółowa analiza wybranych regulacji prawnych dotyczących przestępstw związanych z naruszeniem nietykalności cielesnej funkcjonariusza oraz czynnej napaści na jego osobę, ze szczególnym uwzględnieniem ich praktycznego zastosowania oraz interpretacji w kontekście działań Policji. Trzecia część – stanowiąca podsumowanie, zawiera refleksję nad potencjalnymi kierunkami reform, które mogłyby zwiększyć skuteczność funkcjonowania Policji przy jednoczesnym poszanowaniu praw obywatelskich.

Celem artykułu jest nie tylko przedstawienie aktualnego stanu prawnego, ale także identyfikacja obszarów wymagających dalszych modyfikacji w celu lepszego wyważenia skuteczności działań służbowych oraz ochrony praw funkcjonariuszy. W rezultacie przeprowadzone badania mają na celu pogłębienie dyskusji nad znaczeniem ochrony prawnej w kształtowaniu współczesnej polityki bezpieczeństwa publicznego oraz sformułowanie rekomendacji mogących przyczynić się do dalszego rozwoju tej dziedziny w przyszłości.

## Rola Policji w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa społecznego

Policja pełni kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, realizując zadania związane z egzekwowaniem prawa, utrzymywaniem porządku publicznego, zapobieganiem przestępczości oraz ochroną obywateli. W obliczu dynamicznych zmian społecznych i technologicznych funkcjonariusze muszą adaptować swoje działania do nowych zagrożeń, takich jak cyberprzestępczość, terroryzm czy zagrożenia hybrydowe. Niniejsza analiza koncentruje się na znaczeniu Policji, jej funkcjach oraz kompetencjach w kontekście współczesnych wyzwań bezpieczeństwa.

Jednym z fundamentalnych czynników kształtujących charakter państwa jest niewątpliwie zapewnienie społeczeństwu poczucia bezpieczeństwa. Efektywna realizacja tego celu wymaga właściwego funkcjonowania wyspecjalizowanych organów państwowych odpowiedzialnych za ochronę ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego. W ramach ustawowo określonych zadań do tych funkcji została powołana Policja, której działalność obejmuje szeroko rozumiane działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego. Jak wskazuje literatura przedmiotu, bezpieczeństwo państwa

stanowi złożoną kategorię obejmującą zarówno aspekty wewnętrzne, jak i zewnętrzne. W państwach, w których źródła zagrożeń mogą mieć charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny, zasadne jest wyróżnienie dwóch podstawowych kategorii: bezpieczeństwa zewnętrznego oraz bezpieczeństwa wewnętrznego. Bezpieczeństwo zewnętrzne można zdefiniować jako stan równowagi pomiędzy zagrożeniami wynikającymi z czynników zewnętrznych, takich jak m.in. reżimy autorytarne, terroryzm międzynarodowy czy przestępczość transnarodowa<sup>1</sup>. Jedna z definicji bezpieczeństwa wskazuje, że jest ono utożsamiane z brakiem zagrożeń mogących zakłócić normalne funkcjonowanie określonego podmiotu lub społeczności. Jednakże, ze względu na swoją niedookreśloność oraz szeroki zakres znaczeniowy, pojęcie to podlega nieustannej ewolucji zarówno w aspekcie jego istoty, jak i zakresu definicyjnego. Podkreśla się również, że bezpieczeństwo posiada charakter szczególny, odnosząc się do rozwoju państwa oraz wzajemnych interakcji jego struktur. Jego znaczenie systematycznie wzrasta, co wynika przede wszystkim z oddziaływania wielu czynników, takich jak postępująca integracja polityczno-gospodarcza państw, intensywny rozwój cywilizacyjny oraz wdrażanie nowoczesnych rozwiązań opartych na zaawansowanych technologiach teleinformatycznych. Poziom bezpieczeństwa determinowany jest przez występowanie różnorodnych zagrożeń, ich strukturę oraz częstotliwość, przy czym dynamika tych procesów pozostaje zależna od szeregu czynników, m.in. poziomu zaawansowania technologicznego, kondycji gospodarczej czy stopnia świadomości społecznej w zakresie prawa<sup>2</sup>.

W przyjętych założeniach artykułu kluczowe jest podkreślenie, że bezpieczeństwo wewnętrzne można podzielić na kilka kategorii. Spośród nich szczególne znaczenie ma bezpieczeństwo publiczne, ponieważ jest ściśle powiązane z realizacją zadań publicznych<sup>3</sup>. Istotne znaczenie w tej kwestii mają interpretacje A. Babińskiego, który w swoich rozważaniach podkreśla, że bezpieczeństwo publiczne odnosi się do zachowania spokoju i porządku publicznego. Jednocześnie obejmuje ono zapewnienie bezpieczeństwa w różnych obszarach komunikacji, w tym w ruchu drogowym, kolejowym, wodnym oraz powietrznym. W kontekście omawianej problematyki, związanej z zapewnieniem ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego przez funkcjonariuszy Policji, bezpieczeństwo publiczne zdefiniowane w ten sposób ma kluczowe znaczenie. Autor wskazuje, że należy je postrzegać również w kontekście braku zagrożeń związanych z katastrofami, klęskami żywiołowymi

<sup>1</sup> Por. K. Rajchel (red.). (2009). *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego ze szczególnym uwzględnieniem aspektów prawno-organizacyjnych Policji*. Towarzystwo Naukowe Powszechne. Warszawa, s. 28-29.

<sup>2</sup> M. Jurgilewicz (2015). *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna. Użycie lub wykorzystanie w ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego*. Editions Spotkania. Warszawa, s. 11.

<sup>3</sup> M. Lisicki (2011). *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*. Łośgraf. Warszawa, s. 38.

oraz epidemiami. Zakończenie rozważań autora w tym zakresie stanowi stwierdzenie, że bezpieczeństwo publiczne obejmuje także brak zagrożeń wynikających z działań przestępczych skierowanych przeciwko życiu, zdrowiu jednostek lub mieniu<sup>4</sup>. Jednocześnie, jak wskazuje S. Pikulski w swoim artykule pt. „Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego”, pojęcie bezpieczeństwa publicznego jest związane ze stanem rzeczy charakteryzującym się sprawnym i uporządkowanym funkcjonowaniem. Stan ten może zostać zakłócony przez pojedyncze osoby lub grupy ludzi. Autor podkreśla, że zakłócenia te mogą przejawiać się zarówno w formie wykroczeń, jak i przestępstw<sup>5</sup>. Policja została ustanowiona głównym organem odpowiedzialnym za przeciwdziałanie, ściganie i wykrywanie przestępstw oraz identyfikację ich sprawców. Ustawa o Policji<sup>6</sup> – określająca jej zadania – umożliwia skuteczną realizację funkcji mających na celu zapewnienie ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego. W kontekście zapobiegania przestępstwom oraz wykroczeniom kluczowe jest zagwarantowanie ochrony bezpieczeństwa personalnego funkcjonariuszy realizujących te zadania. Podkreślając istotę bezpieczeństwa w zakresie ochrony ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego, należy stwierdzić, że państwo osiąga wewnętrzne bezpieczeństwo, gdy dysponuje zabezpieczonym porządkiem prawnym oraz publicznym. Co więcej, bezpieczeństwo to zostaje zapewnione, gdy państwo skutecznie chroni swoje interesy przed wszelkimi próbami ich zakłócenia<sup>7</sup>. Literatura przedmiotu podkreśla, iż ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego powinna być rozpatrywana w kontekście wszelkich dostępnych instrumentów prawnych, organizacyjnych oraz technicznych, które pozostają do dyspozycji państwa. Instrumenty te mają na celu zapewnienie integralności państwa, stabilności jego ustroju oraz trwałości systemu. Ponadto wskazuje się, że omawiane przepisy prawne odnoszą się również do ochrony zasad konstytucyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania prawa, praw obywatelskich, zasad współżycia społecznego oraz norm moralnych i zwyczajów regulujących relacje międzyludzkie<sup>8</sup>. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, rozumiana w powyższym ujęciu, stanowi bezsprzecznie jedno

<sup>4</sup> A. Babiński (2020). W poszukiwaniu definicji bezpieczeństwa w Polsce. „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 35/2, s. 104.

<sup>5</sup> S. Pikulski (2000). *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego*. W: W. Bednarek, S. Pikulski (red.). *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej. Materiały z konferencji naukowej Mierki 26–27 października 2000*. Olsztyn, s. 101. Por. S. Pikulski (1996). *Karnomaterialne i kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa państwa*. Urząd Ochrony Państwa. Warszawa, s. 75 i n.

<sup>6</sup> Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji, Dz. U. z 2025 r. poz. 179 t.j.

<sup>7</sup> W. Kitler (2023). *Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań teorii i praktyki problemu*. „Wiedza obronna”, Vol. 282 No. 1, s. 122.

<sup>8</sup> E. Ura (2010). *Prawo administracyjne*. LexisNexis. Warszawa, s. 384.

z najważniejszych zadań publicznych. Zadanie to, realizowane przez organy władzy publicznej, jest powszechnie uznawane w literaturze naukowej za fundamentalną funkcję państwa, głęboko zakorzenioną w świadomości społecznej oraz intuicyjnie pojmowaną<sup>9</sup>. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że definicja porządku publicznego wiąże się z realizacją zadań przez organy administracji publicznej oraz podmioty zarządzające, których celem jest utrzymanie porządku umożliwiającego funkcjonowanie i stabilny rozwój życia społecznego w państwie. Badacze wskazują, iż te zadania obejmują m.in. zapewnienie właściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej, utrzymanie ładu na drogach publicznych oraz egzekwowanie przepisów dotyczących stowarzyszeń, zgromadzeń publicznych, rejestracji pojazdów, a także norm w zakresie budownictwa, gospodarki leśnej i łowiectwa. Do zakresu pojęcia porządku publicznego zalicza się ponadto działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie alkoholizmu oraz narkomanii, ograniczanie skutków klęsk żywiołowych i epidemii, a także egzekwowanie przepisów dotyczących aktów stanu cywilnego, znaków granicznych oraz utrzymania określonej dyscypliny społecznej<sup>10</sup>. Przyjęte stanowiska prezentowane w literaturze stanowią kluczowe elementy umożliwiające precyzyjne interpretowanie zagadnienia porządku publicznego. Pojęcie to charakteryzuje się bardzo szerokim zakresem, obejmującym liczne aspekty istotne z punktu widzenia jego interpretacji. Jednocześnie bezpieczeństwo i porządek publiczny nie mogą być ograniczane sztywnymi granicami znaczeniowymi. W doktrynie podkreśla się, iż ustawodawca, formułując przepisy dotyczące porządku publicznego, nie jest w stanie przewidzieć wszystkich możliwych zjawisk związanych ze sferą publiczną. W konsekwencji zjawiska te mają charakter wysoce zmienny i często pojawiają się jako negatywny skutek innowacyjnych działań człowieka<sup>11</sup>.

Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego stanowi jedno z kluczowych zadań publicznych ściśle związanych z władzą publiczną. Potwierdzeniem tego jest Konstytucja, będąca najwyższym aktem prawnym, która uznaje bezpieczeństwo oraz porządek publiczny za wartości fundamentalne. W jej rozumieniu wymienione wartości stanowią fundament funkcjonowania

---

<sup>9</sup> P. Sarnecki, P. Czarny (1998). *Kompetencje organów władzy publicznej w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*. W: J. Widacki, J. Czapska (red.). *Bezpieczny obywatel – bezpieczne państwo*. Redakcja Wydawnictw KUL. Lublin, s. 76.

<sup>10</sup> E. Ura (2010). *Prawo...* Op. cit., s. 385.

<sup>11</sup> M. Jurgilewicz (2009). *Cyberterroryzm jako forma zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego – rozważania na podstawie wybranych aktów prawnych*. W: T. Jemioła, J. Kisielnicki, K. Rajchel (red.). *Cyberterroryzm. Nowe wyzwania XXI wieku*. Wydział Wydawnictw i Poligrafii Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Warszawa, s. 467 i n.

państwa i odgrywają nadrzędną rolę w jego działalności<sup>12</sup>. Zostało to wprost określone w art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej, który traktuje te wartości jako przesłankę umożliwiającą wprowadzenie ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw<sup>13</sup>.

W kontekście badanej problematyki, dotyczącej roli Policji jako instytucji publicznej w zakresie realizacji ustawowych zadań związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, należy podkreślić, że omawiane terminy nie są synonimiczne. W aspekcie definicyjnym oraz pojęciowym stanowią przykłady klauzul generalnych, których zakres znaczeniowy wykracza poza regulację zachowań i stosunków społecznych określonych przepisami prawa, odnosząc się także do powszechnie przyjętych norm społecznych i moralnych. Uwzględniając proces zacierania się granic między tymi pojęciami, dynamiczny rozwój stosunków społecznych oraz uzasadnione obawy przed współczesnymi zagrożeniami, należy rozpatrywać te kategorie w kontekście ich ochrony<sup>14</sup>. Na podstawie omówionych zagadnień dotyczących definicji ładu i porządku publicznego można stwierdzić, że ochrona tych wartości stanowi jeden z kluczowych obszarów działań funkcjonariuszy Policji. Zadanie to wymaga nie tylko wysokiego poziomu profesjonalizmu, ale także zastosowania efektywnych instrumentów prawnych. W obliczu współczesnych wyzwań, takich jak nasilenie zagrożeń terrorystycznych, cyberprzestępczość oraz dynamiczne zmiany w strukturze środowiska społecznego, Policja staje przed koniecznością adaptacji do zmieniających się warunków. Skuteczna realizacja tych zadań zależy zarówno od odpowiedniego przygotowania i wykształcenia funkcjonariuszy, jak i od ścisłej współpracy z innymi służbami oraz aktywnego zaangażowania społeczeństwa. Istotnym elementem jest również wdrażanie nowoczesnych technologii wspomagających działania prewencyjne i interwencyjne. Podsumowując, ochrona ładu i porządku publicznego stanowi proces złożony i wielowymiarowy, który wymaga zachowania równowagi między efektywnością podejmowanych działań a poszanowaniem praw obywatelskich.

---

<sup>12</sup> G. Kowalski (2007). *Bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny jako wartości konstytucyjne*. W: J. Świtek, M. Kuć, G. Gozdór (red.). *Społeczno-moralna potrzeba bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin, s. 87.

<sup>13</sup> Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 2009 r., nr 114, poz. 94.

<sup>14</sup> S. Pieprzny (2008). *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów, s. 17.

## Kształtowanie bezpieczeństwa funkcjonariuszy Policji w kontekście unormowań prawnych dotyczących naruszenia nietykalności cielesnej i czynnej napaści

Współczesne bezpieczeństwo funkcjonariuszy publicznych stanowi kluczowy element stabilności państwa oraz efektywności instytucji publicznych. Przestępstwa naruszające nietykalność cielesną funkcjonariusza lub czynna napad na jego osobę nie tylko zagrażają jego integralności fizycznej, ale także podważają autorytet i zaufanie społeczne do organów państwowych. W związku z tym zagadnienie ochrony osób pełniących służbę publiczną zyskuje szczególne znaczenie zarówno w aspekcie prewencyjnym, jak i represyjnym. W niniejszej części artykułu autor podejmuje próbę kompleksowej analizy wybranych regulacji prawnych, mających na celu ochronę funkcjonariuszy przed przestępczymi atakami związanymi z naruszeniem nietykalności cielesnej lub czynnej napaści na funkcjonariuszy Policji. Rozważania koncentrują się na ocenie skuteczności obowiązujących przepisów, identyfikacji i analizie luk legislacyjnych oraz interpretacji norm prawnych. W obliczu rosnącej liczby incydentów naruszających nietykalność cielesną funkcjonariuszy oraz zmieniających się uwarunkowań społeczno-politycznych, problematyka ta staje się nie tylko aktualna, ale również pilna. Przeprowadzona analiza pozwala wskazać obszary wymagające reform oraz sformułować wnioski mogące wzmocnić mechanizmy ochrony funkcjonariuszy. W rezultacie rozważania te będą miały na celu pogłębienie wiedzy na temat obowiązujących regulacji oraz określenie kierunków dalszych zmian legislacyjnych, które mogłyby zwiększyć bezpieczeństwo funkcjonariuszy Policji. Niewątpliwie analiza ta stanowić będzie wkład w debatę nad kształtowaniem systemu prawnego, który musi sprostać wyzwaniom współczesności, chroniąc zarówno funkcjonariuszy, jak i fundamenty demokratycznego państwa prawa.

W kontekście bezpieczeństwa policjantów w odniesieniu do wskazanego przestępstwa polegającego na naruszeniu ich nietykalności cielesnej, należy zaznaczyć, że przedmiotowe przestępstwo odnosi się nie tylko do zapobiegania uszczerbkom na ciele i zdrowiu, lecz przede wszystkim do stwarzania zagrożenia dla przebiegu wykonywania czynności służbowych<sup>15</sup>. Niewątpliwie, w ten sposób interpretowany przepis prawny odnosi się zarówno do aspektu prewencyjnego, jak i do bezpośredniego wymiaru zapewniającego bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy Policji. Kwalifikacja czynu jako przestępstwa na podstawie art. 222 § 1 k.k.<sup>16</sup> wymaga spełnienia

<sup>15</sup> Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 31 stycznia 2002 r., II AKa 252/01, LEX nr 104416.

<sup>16</sup> Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2024 r. poz. 17, 1228.

dwóch zasadniczych przesłanek. Po pierwsze, należy wykazać, że sprawca działał z zamiarem skierowanym przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu lub osobie udzielającej mu pomocy. Po drugie, czyn ten musi być ściśle związany z wykonywaniem przez policjanta jego obowiązków służbowych<sup>17</sup>. Tego rodzaju konstrukcja normatywna podkreśla szczególną ochronę osób pełniących funkcje publiczne, będąc zarazem wyrazem intencji ustawodawcy, który dąży do zapewnienia bezpieczeństwa instytucjonalnego oraz porządku publicznego. Zwrot „narusza nietykalność cielesną” należy interpretować jako każdą formę ingerencji sprawcy w integralność fizyczną innej osoby, obejmującą zarówno działania bezpośrednie, jak i pośrednie. Oznacza to, że pojęcie to odnosi się nie tylko do czynów prowadzących do wyraźnego uszkodzenia ciała, lecz również do wszelkich form kontaktu fizycznego, które wbrew woli pokrzywdzonego zakłócają jego nietykalność. Zgodnie z orzecznictwem i doktryną prawniczą, do katalogu takich zachowań zalicza się m.in. popchnięcie, odepchnięcie czy szarpnięcie, pod warunkiem że ich intensywność wykracza poza granice społecznie akceptowalnych interakcji międzyludzkich<sup>18</sup>. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, zwrot „w związku z pełnieniem czynności służbowych” powinien być rozumiany jako powiązanie zachowania sprawcy z określoną czynnością wykonywaną lub uprzednio wykonaną przez funkcjonariusza w ramach jego ustawowych kompetencji. Jednocześnie, w przypadku, gdy działanie funkcjonariusza ma charakter bezprawny, wykraczając tym samym poza ramy „niewłaściwego zachowania” w rozumieniu art. 222 § 2 k.k., naruszenie jego nietykalności cielesnej nie może być kwalifikowane na podstawie art. 222 k.k.<sup>19</sup> W pojęciu „osoby przybranej do pomocy” teoretycznie można uwzględnić również osobę, która spontanicznie udziela wsparcia funkcjonariuszowi publicznemu w wykonywaniu jego obowiązków służbowych. Niemniej jednak, taka interpretacja budzi wątpliwości, zwłaszcza w kontekście precyzyjnego rozumienia samego terminu „przybrana”. Analiza językowa wskazuje, że termin „przybranie” implikuje dokonanie aktu woli oraz podjęcie decyzji przez podmiot uprawniony do przeprowadzenia tego aktu. W związku z tym, aby osoba mogła zostać uznana za „przybraną do pomocy”, konieczne jest jej formalne lub przynajmniej dorozumiane włączenie do działań funkcjonariusza publicznego. Choć spontaniczna pomoc może niewątpliwie mieć znaczenie praktyczne, niekoniecznie spełnia ona tę definicję. Z perspektywy wykładni systemowej i funkcjonalnej rozszerzenie interpretacji pojęcia „osoby przybranej do pomocy” na każdą osobę spontanicznie wspierającą funkcjonariusza

<sup>17</sup> S. Pieprzny (2008). *Administracja bezpieczeństwa...* Op. cit., s. 17.

<sup>18</sup> Postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2010 r., II KK 145/10, LEX nr 619619.

<sup>19</sup> Postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2019 r., III KK 33/18, LEX nr 2648643.

mogłoby prowadzić do niepożądanych konsekwencji prawnych. Brak precyzyjnych kryteriów w odniesieniu do takiej sytuacji mógłby skutkować niejasnościami dotyczącymi zakresu ochrony prawnej, odpowiedzialności czy uprawnień danej osoby. Podsumowując, chociaż szeroka interpretacja tego pojęcia może być uzasadniona w niektórych przypadkach, wymaga ona szczególnej ostrożności oraz uwzględnienia zarówno aspektów językowych, jak i systemowych norm prawnych<sup>20</sup>.

W kontekście analizowanego artykułu, literatura wskazuje, że przedmiotem ochrony w omawianym zakresie jest w głównej mierze działalność instytucji państwowych oraz samorządowych, które realizują swoje ustawowe zadania – w analizowanym zakresie za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji oraz osób im podporządkowanych. Ochrona ta ma na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania organów administracji publicznej, ich niezależności oraz skuteczności w realizacji powierzonych im kompetencji. Tak sformułowany przepis prawny, będący przedmiotem niniejszej analizy, mimo iż odnosi się bezpośrednio do funkcjonariuszy publicznych, w tym funkcjonariuszy Policji reprezentujących określoną instytucję, ma na celu także zabezpieczenie procesów decyzyjnych, ochronę autorytetu organów administracyjnych oraz przeciwdziałanie działaniom mogącym zakłócić wykonywanie obowiązków przez osoby pełniące funkcje publiczne<sup>21</sup>.

Czynna napaść na policjanta, stanowiąca jedno z najpoważniejszych przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu, stanowi zagrożenie nie tylko dla bezpieczeństwa funkcjonariuszy, ale również podważa zaufanie obywateli do instytucji państwowych. Współczesne wyzwania związane z zapewnieniem porządku i przestrzeganiem prawa coraz częściej wymagają interwencji organów ścigania w sytuacjach o podwyższonym napięciu społecznym, co nierzadko prowadzi do eskalacji przemocy. W tej części artykułu dokonana zostanie analiza przestępstwa czynnej napaści na policjanta z perspektywy prawnej oraz praktycznej. Zostanie przedstawiona definicja oraz zakres tego przestępstwa. Dodatkowo omówione zostaną wybrane aspekty orzecznictwa sądowego ilustrujące zastosowanie przepisów prawa karnego w przypadkach napaści na funkcjonariuszy oraz wskazanie konsekwencji prawnych ponoszonych przez sprawców tych czynów. Przedmiot ochrony określony w analizowanym przepisie odnosi się do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania instytucji państwowych i organów samorządu

<sup>20</sup> Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 maja 2007 r., II AKa 142/07, LEX nr 331807.

<sup>21</sup> Szerzej przedmiotową problematykę porusza A. Lach w części komentarza pt. „Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego”. Zob. A. Lach (2023). *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego*. W: V. Konarska-Wrzošek. (red.). *Kodeks karny. Komentarz*, wyd. IV. Wolters Kluwer Polska. Warszawa, str. 1181.

terytorialnego, jak również do nietykalności cielesnej funkcjonariuszy publicznych, która stanowi kluczowy element autonomii i godności jednostki ludzkiej. Ochrona tych wartości jest niezbędna dla utrzymania porządku publicznego, sprawiedliwości społecznej oraz stabilności instytucjonalnej państwa. W kontekście instytucji państwowych i samorządowych przedmiotem ochrony jest ich prawidłowa działalność, zapewniająca realizację obowiązków publicznych z poszanowaniem zasad praworządności, przejrzystości oraz efektywności. Ochrona ta ma na celu zapobieganie wszelkim zakłóceniom, które mogłyby wpłynąć na sprawne funkcjonowanie tych instytucji, w tym zarówno działaniom zagrażającym ich integralności, jak i tym, które mogą prowadzić do naruszenia praw obywatelskich lub funkcji administracyjnych. Nietykalność cielesna funkcjonariusza publicznego, będąca elementem autonomii jednostki ludzkiej, jest niezbędnym warunkiem realizacji jego zadań służbowych. Tego typu ochrona stanowi fundament godności osoby pełniącej obowiązki publiczne, stanowiąc gwarancję ochrony przed przemocą oraz przymusem ze strony osób trzecich. Zachowanie nietykalności cielesnej funkcjonariusza ma także na celu zapewnienie efektywności jego działań, ponieważ jedynie w atmosferze bezpieczeństwa i szacunku możliwa jest odpowiedzialna i profesjonalna realizacja funkcji publicznych<sup>22</sup>.

Podkreślenie ochrony tych wartości w przepisach prawnych nie tylko wzmacnia zaufanie obywateli do instytucji publicznych, ale również stanowi fundamenty demokratycznego państwa prawa, w którym zarówno instytucje, jak i jednostki są chronione przed niewłaściwymi ingerencjami i zagrożeniami, a ich autonomia i godność są respektowane. Termin „czynna napaść” należy rozumieć jako każde działanie podjęte w celu wyrządzenia krzywdy fizycznej drugiemu człowiekowi. W kontekście prawa karnego pojęcie to odnosi się do zachowania sprawcy mającego na celu bezpośrednie naruszenie dobra prawnego, jakim jest zdrowie lub ciało ofiary. Kluczowe w tym przypadku jest zachowanie sprawcy, które przejawia się w formie czynu dążącego do fizycznego uszkodzenia ciała, wywołania obrażeń lub zastosowania innych form przemocy fizycznej. Takie działanie nie musi jednak prowadzić do natychmiastowego skutku w postaci uszczerbku na zdrowiu – wystarczy, że zachowanie sprawcy może wywołać takie skutki w przyszłości<sup>23</sup>. Czynna napaść, rozumiana jako agresywne działanie skierowane przeciwko innej osobie, może przyjąć formę zarówno dokonanej napaści, jak i usiłowania jej popełnienia. Nawet w przypadku usiłowania naruszenia nietykalności cielesnej, samo podjęcie gwałtownych działań, które mogą prowadzić do jej

---

<sup>22</sup> Szerzej tę problematykę porusza P. Zakrzewski w swoim komentarzu. Zob. J. Zob. J. Majewski, A. Błachnio, J. Kosonoga-Zygmunt, P. Zakrzewski (red.). (2024). *Kodeks karny. Komentarz*. Wolters Kluwer. Warszawa, s. 1107.

<sup>23</sup> *Ibidem*.

naruszenia, wypełnia znamiona przestępstwa napaści. Zgodnie z przepisami prawa, dla zajścia przestępstwa napaści nie jest konieczne, aby nastąpił rezultat w postaci rzeczywistego uszkodzenia ciała lub innych obrażeń. Kluczowe jest wykazanie, że sprawca podjął działania gwałtowne i agresywne, zmierzające do naruszenia nietykalności cielesnej drugiej osoby. W tym kontekście istotnym elementem przestępstwa napaści jest jego gwałtowność, a nie konkretny skutek w postaci uszkodzenia ciała. Oznacza to, że samo podjęcie działań mających na celu dokonanie napaści, które stwarzają realne zagrożenie dla osoby pokrzywdzonej, stanowi wystarczającą podstawę do uznania takiego zachowania za przestępstwo<sup>24</sup>. Zgodnie z dominującym w orzecznictwie oraz doktrynie poglądem, czynna napasć jest definiowana jako każde działanie podejmowane w celu wyrządzenia fizycznej krzywdy drugiej osobie niezależnie od tego, czy zamierzony skutek, czyli fizyczne uszkodzenie ciała, zostaje osiągnięty. Istotą czynnej napaści jest zamiar jej dokonania oraz podjęcie konkretnych działań zmierzających do realizacji tego zamiaru. Przykładem takiej napaści może być wykonanie gestu agresji, takiego jak uniesienie ręki w kierunku innej osoby, co może sugerować zamiar zadania jej ciosu, mimo że ostatecznie nie dochodzi do kontaktu fizycznego<sup>25</sup>. Przypisanie sprawcy odpowiedzialności za przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego wymaga przeprowadzenia szczegółowej analizy okoliczności, w których doszło do ataku. Przede wszystkim kluczowe jest ustalenie, czy napasć miała miejsce podczas pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, co stanowi podstawowy element warunkujący kwalifikację czynu jako czynnej napaści na funkcjonariusza. Atak sprawcy powinien zostać uznany za bezpośrednio związany z realizowaniem przez funkcjonariusza zadań wynikających z jego roli publicznej. Drugim istotnym zagadnieniem, które wymaga wyjaśnienia, jest kwestia, czy napasć miała miejsce w ramach pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, choć niekoniecznie w trakcie ich wykonywania. Oznacza to, że analiza powinna obejmować nie tylko same okoliczności czasowe ataku, ale także jego związek z wykonywaniem przez funkcjonariusza czynności służbowych. W przypadku, gdy napasć miała miejsce w związku z takimi obowiązkami, nawet jeśli nie odbywała się w czasie ich realizacji, może zostać zakwalifikowana jako przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego. W związku z powyższym, kluczowe staje się precyzyjne określenie i wyjaśnienie, jakie elementy sytuacyjne oraz normatywne warunkują przypisanie

<sup>24</sup> Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 stycznia 2020 r., I AKa 125/19, LEX nr 3145361.

<sup>25</sup> Zob. A. Barczak-Oplustil i M. Iwański w części komentarza „Art. 223”. Zob. W. Wróbel, A. Zoll (red.). (2017). *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212-277d*. Wolters Kluwer Polska. Warszawa, s. 157.

sprawcy odpowiedzialności za tego rodzaju przestępstwo. W szczególności należy uwzględnić zarówno okoliczności czasowe i lokalizacyjne zdarzenia, jak i charakter wykonywanych przez funkcjonariusza obowiązków, które mogły mieć wpływ na zaistnienie napaści. Dodatkowo, należy wskazać, że ocena tych okoliczności powinna uwzględniać kontekst społeczny i prawny, w jakim funkcjonariusz wykonuje swoje zadania, oraz stopień zagrożenia, jakie dany atak stwarza dla jego integralności fizycznej i prawnej<sup>26</sup>. W zakresie omawianego zagadnienia dotyczącego czynnej napaści na funkcjonariuszy Policji istotne jest właściwe zinterpretowanie pojęcia „podobnie niebezpiecznego przedmiotu”, występującego w treści przepisu prawnego. Jak wskazuje literatura przedmiotu, zakwalifikowanie przedmiotu do grupy „podobnie niebezpiecznych” nie zależy od jego pierwotnego przeznaczenia, lecz od obiektywnych cech, które pozwalają ocenić, że jego użycie wiąże się z zagrożeniem podobnym do tego, jakie stwarza broń palna. W związku z tym kluczowa jest analiza właściwości danego przedmiotu oraz potencjalnych skutków jego użycia. Oznacza to, że przedmioty, które z pozoru mogą służyć innym celom, ale w określonych okolicznościach stwarzają nieproporcjonalne ryzyko dla zdrowia lub życia funkcjonariusza, mogą zostać uznane za „podobnie niebezpieczne” jak broń palna. Przy kwalifikowaniu takiego przedmiotu istotna jest ocena zarówno jego właściwości fizycznych, jak i potencjalnych skutków użycia w ataku. Przykładowo, nóż, młotek czy inne narzędzia, które w odpowiednich warunkach mogą wyrządzić poważne obrażenia, mogą być traktowane jak broń palna, jeżeli ich użycie stwarza porównywalne zagrożenie dla życia lub zdrowia funkcjonariusza. W szerokim orzecznictwie sądowym wskazuje się, że podobieństwo stopnia zagrożenia wynika nie tylko z charakterystyki przedmiotu, ale także z okoliczności, w jakich zostaje on użyty. W kontekście omawianej materii istotne jest, aby ocenić, czy użycie danego przedmiotu w konkretnym przypadku stwarza zagrożenie o charakterze porównywalnym do zagrożenia wynikającego z użycia broni palnej. Zatem kluczowe staje się uwzględnienie zarówno cech obiektywnych przedmiotu, jak i subiektywnego zamiaru sprawcy, co w konsekwencji prowadzi do uznania przedmiotu za „podobnie niebezpieczny” w kontekście ataku na funkcjonariusza publicznego<sup>27</sup>.

<sup>26</sup> Wyrok Sądu Najwyższego z 3 listopada 2004 r., V KK 1/03, LEX nr 141319.

<sup>27</sup> Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18 grudnia 2002 r., II AKa 335/02, OSAB 2003/1, poz. 20.

## Podsumowanie

Podsumowując, funkcjonariusz publiczny, w tym funkcjonariusz Policji, pełni kluczową rolę w zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa publicznego, co wiąże się z określoną odpowiedzialnością zarówno dyscyplinarną, jak i karną. W kontekście rozważań przedstawionych w niniejszym artykule, należy podkreślić szczególne wymagania, jakie stawia się przed funkcjonariuszami Policji, w tym konieczność dogłębnej znajomości obowiązujących przepisów prawnych. Zastosowane regulacje prawne w zakresie ochrony funkcjonariuszy stanowią nie tylko fundament bezpieczeństwa publicznego, ale także gwarantują prawne zabezpieczenie funkcjonariuszy, co jest niezbędne dla efektywnego wykonywania przez nich służby. Wnioski płynące z analizy przepisów prawnych dotyczących ochrony policjantów wskazują na kluczową rolę tych regulacji w zapewnieniu stabilności i poczucia pewności wśród funkcjonariuszy, co pozwala im podejmować trudne decyzje w kontekście służby. Ochrona ta ma szczególne znaczenie w przypadku czynnych napaści i naruszeń nietykalności cielesnej, gdzie odpowiednie regulacje stanowią fundament ochrony ich życia i zdrowia. Należy jednak zauważyć, że mimo istniejącego systemu ochrony prawnej, konieczne jest ciągłe monitorowanie i ewaluacja obowiązujących przepisów. Tylko poprzez bieżące dostosowanie regulacji do zmieniających się uwarunkowań społecznych, politycznych oraz legislacyjnych będzie możliwe zapewnienie właściwego balansu między ochroną ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego a respektowaniem praw i wolności obywatelskich. W przyszłości niezbędne będą dalsze reformy prawne, które wzmocnią mechanizmy ochrony funkcjonariuszy, przyczyniając się tym samym do zwiększenia efektywności działań Policji w ramach demokratycznego państwa prawa.

## Bibliografia

- Babiński A. (2020). *W poszukiwaniu definicji bezpieczeństwa w Polsce*. „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 35/2.
- Jurgilewicz M. (2009). *Cyberterroryzm jako forma zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego – rozważania na podstawie wybranych aktów prawnych*. W: W: Jemioła T., Kisielnicki J., Rajchel K. (red.). *Cyberterroryzm. Nowe wyzwania XXI wieku*. Wydział Wydawnictw i Poligrafii Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Warszawa.
- Jurgilewicz M. (2015). *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna. Użycie lub wykorzystanie w ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego*. Editions Spotkania. Warszawa.
- Kitler W. (2023). *Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań teorii i praktyki problemu*. „Wiedza obronna”, Vol. 282 No. 1.
- Kowalski G. (2007). *Bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny jako wartości konstytucyjne*. W: Świtka J., Kuć M., Gozdór G. (red.). *Społeczno-moralna potrzeba bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin.

- Lach A. (2023). *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego*. W: Konarska-Wrzosek V. (red.). *Kodeks karny. Komentarz*, wyd. IV. Wolters Kluwer Polska. Warszawa.
- Lisicki M. (2011). *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*. Łośgraf. Warszawa.
- Majewski J., Błachnio A., Kosonoga-Zygmunt J., Zakrzewski P. (red.). (2024). *Kodeks karny. Komentarz*. Wolters Kluwer. Warszawa.
- Pieprzny S. (2008). *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów.
- Pikulski S. (1996). *Karnomaterialne i kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa państwa*. Urząd Ochrony Państwa. Warszawa.
- Pikulski S. (2000). *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego*. W: Bednarek W., Pikulski S. (red.). *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej. Materiały z konferencji naukowej Mierki 26–27 października 2000*. Olsztyn.
- Rajchel K. (red.). (2009). *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego ze szczególnym uwzględnieniem aspektów prawno-organizacyjnych Policji*. Towarzystwo Naukowe Powszechne. Warszawa.
- Sarnecki P., Czarny P. (1998). *Kompetencje organów władzy publicznej w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*. W: Widacki J., Czapska J. (red.). *Bezpieczny obywatel – bezpieczne państwo*. Redakcja Wydawnictw KUL. Lublin.
- Ura E. (2010). *Prawo administracyjne*. LexisNexis. Warszawa.
- Wróbel W., Zoll A. (red.). (2017). *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212–277d*. Wolters Kluwer Polska. Warszawa.

## Akty prawne:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 2009 r., nr 114, poz. 94.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2024 r. poz. 17, 1228.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji, Dz. U. z 2025 r. poz. 179 t.j.

## Orzecznictwo:

- Postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2019 r., III KK 33/18, LEX nr 2648643.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2010 r., II KK 145/10, LEX nr 619619.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18 grudnia 2002 r., II AKa 335/02, OSAB 2003/1, poz. 20.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 maja 2007 r., II AKa 142/07, LEX nr 331807.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 stycznia 2020 r., I AKa 125/19, LEX nr 3145361.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 31 stycznia 2002 r., II AKa 252/01, LEX nr 104416.
- Wyrok Sądu Najwyższego z 3 listopada 2004 r., V KK 1/03, LEX nr 141319.

## Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest dokonanie koncepcyjnej analizy interpretacji wybranych przepisów prawnych dotyczących ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji, ze szczególnym uwzględnieniem ich bezpieczeństwa osobistego. Autor odnosi się do aspektów związanych z wykonywaniem przez policjantów zadań służbowych w obszarze ochrony ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także podejmuje próbę określenia roli Policji jako organu administracji publicznej. Artykuł obejmuje również syntezę zależności wynikających z obowiązujących przepisów prawnych, ujętych zarówno w doktrynie prawniczej, jak i orzecznictwie sądowym w odniesieniu do bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji. W tym celu przeprowadzona zostanie analiza orzecznictwa dotyczącego ochrony policjantów przed naruszeniem ich nietykalności cielesnej oraz czynnej napaści na ich osobę. Zastosowane metody badawcze umożliwią precyzyjne określenie podmiotowego i przedmiotowego zakresu przestępstw, takich jak czynna napaść oraz naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego. Ponadto wyniki analizy pozwolą na sformułowanie wniosków dotyczących aktualnie obowiązujących regulacji prawnych w tym obszarze oraz ich skuteczności w zapewnianiu bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji.

Personal Safety of Police Officers  
in the Context of Selected Legal Provisions

## Abstract

The purpose of this article is to conduct a conceptual analysis of the interpretation of selected legal provisions concerning the legal protection of police officers, with particular emphasis on their personal safety. Within the framework of the study, the author refers to issues related to the performance of police officers' official duties in the field of maintaining public order and security. In this context, an attempt is made to define the role of the Police as a public administration body in carrying out the duties identified in the introduction.

The article also provides a synthesis of the interrelationships arising from the current legal provisions, as reflected in both legal doctrine and judicial decisions, with regard to the personal safety of police officers. To this end, an analysis of case law relating to the protection of police officers against violations of their bodily integrity and acts of active assault is conducted. The research methods employed make it possible to accurately determine the subjective and objective scope of crimes such as active assault and the violation of a public official's bodily integrity. In addition, the results of the analysis allow for the formulation of conclusions regarding the current legal regulations in this area and their effectiveness in ensuring the personal safety of police officers.

**Słowa kluczowe:** czynna napaść na policjanta, naruszenie nietykalności cielesnej policjanta, bezpieczeństwo osobiste policjantów, bezpieczeństwo personalne, ochrona prawna funkcjonariusza Policji

**Keywords:** active assault on a police officer, violation of bodily integrity of a police officer, personal safety of police officers, personnel security, legal protection of a police officer